

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 64

Maribor, sredo, dne 11. avgusta 1937

Leto XII

Konkordat

Jugoslovanska narodna skupščina je odobrila konkordat, ki ga je bivša vlada 1935 podpisala v Rimu. Boj za konkordat se je razvijal petnajst let. Skupščina ga je odobrila, senat pa še ne, ker ga namerava vlada predložiti senatu šele pozneje. Odpor pravoslavne cerkve pa ni odnehal, čeprav je predsednik vlade obljubil pravoslavju, da mu da vse one pravice, ki jih jamči konkordat katolikom ter je tudi izposloval od nunciature v Beogradu razlaganje nekaterih točk konkordata, ki jim pravoslavna cerkev ugovarja. Vse to gibanje oziroma nasprotovanja v zakulisni borbi ni omejilo.

Konkordatne pogodbe so srednjeveškega izvora. Prvotno so rabile države kristjanstvo, ko se je to prilagodilo takratnemu gospodujočemu razredu. Katoliška cerkev je sčasoma pridobila tako velik vpliv v nekaterih državah, da je lahko preklela vladarje in odvezala državljane pokorščine, mogočni nemški cesar je pokleknil pred rimskim poveljarjem in rimske cesarje (nemške) je kronal papež. Cerkev in država sta bila v tej dobi pri nas tako vezana, da sta se morala ozirati druga na drugo. Seveda so obstojale takrat tudi že tozadevne pogodbe ali diktati.

Z napredkom človeštva in odporom proti strašnemu terorju (inkvizicija, suženjstvo, tlačanstvo) so pa jeli vstajati novi duhovi, ki so zahtevali svobodo in pravičnejše družabne razmere. V boju proti novemu duhu sta bila cerkev in država sicer edina, vendar se pa splošnemu napredku, iz katerega se je razvil tudi liberalizem, nista mogla upirati z uspehom. Svobodomiselnost je uničila domala vse nekdajne vezi med cerkvijo in državami, ali vsaj zrahljala v toliko, da cerkev ni imela več diktatorske moči nad državami. Pričetek tega preobrata spada zlasti v dobo francoske revolucije.

V dobi svobodnega liberalizma se je začel razvijati moderni kapitalizem kot naslednik fevdalizma. Kapitalizem se je razvil z vsemi svojimi slabostmi tako, da danes ne more več zadostiti potrebam človeške družbe. Grozi mu nevarnost novega duha socializacije in socializma. Zato se vrača nazaj k cerkvenim pogodbam, ki naj mu bolj zagotovijo eksistenco. Cerkvena dogma, da morata biti gospodar in delavec, je konservativno geslo, ki uverava kapitalizem, da je cerkev dober zaveznik kapitalističnega razreda. Zaradi tega vse države na stališču današnjega sistema družabnega reda, jako rade sklepajo zavezniške konkordatne pogodbe.

Pri nas so razmere le neznatno drugačne. Razumljivo je, da podjetniški razred želi konkordatno pogodbo iz navedenih razlogov. Nasprotuje ji pa pravoslavna cerkev bolj iz političnih razlogov. Pravoslavna cerkev je bila v stari Srbiji edina, ki je po svojih veljavih imela vpliv v državi. V smislu konkordatne pogodbe bi to pravico morala deliti s katoliškimi in pozneje tudi drugimi veroizpovedbami. S tem srbska cerkev seveda ne more soglašati. Zato tak političen odpor. Političen, pravimo, ker med Srbi dejansko ni političnega verstva kakor je med nami.

Iz teh razlogov smo že zadnjič naglašali, da bi za ureditev verstev

Zakaj socialisti zahtevamo

Potrebujemo jo za boj proti križarski vojni proti delavskemu gibanju

stranko

Socialisti v državi nimajo legalne stranke, kakor je modro povedal ljubljanski »Slovenec«. Zato nihče nima pravice govoriti v imenu socialistov, je še moško dostavil. »Slovenec« pa sam ve, da so socialisti v državi, da je široko razpredena in globoko ukoreninjena socialistična ideologija med delovnimi sloji prebivalstva. »Slovenec« tudi ve, da je socialistična ideologija tudi najbolj konkretno in najbolj resno in ustvarjajoče gibanje, ki se lahko meri glede tega z vsako drugo stranko ali ideologijo v naši državi. O vseh bivših strankah in njihovih gibanjih tudi v sedanjem času poroča reakcionarno časopisje na dolgo in široko, jih hvali in graja, jih upošteva in zamuje, smeši itd., toda socialistične stranke ni in nihče nima pravice govoriti v imenu socialistov.

Zakaj? To je povsem umljivo.

Zagovorniki reakcije se delavstva boje, se boje demokracije

in demokratičnega sodelovanja narodovega.

Socialistično gibanje v državi je zdrav politični element, ki bi utegnil, če bi imel svojo stranko v demokratičnem oziru najodločneje vplivati na politični razvoj sploh, zlasti pa na probleme, okoli katerih plešejo že dvajset let, kakor je hrvaško vprašanje. Socialistična stranka, ki bi obsegala vso državo, bi s svojim političnim vplivom bila v stanju združiti vse demokratične vplive ter jih vzgojno in moralno prisiliti k rešitvi vprašanj, ki se danes brez pravega umevanja rešujejo za zelenimi mizami in ne rešijo, ker jih ne rešujejo po načelih demokracije.

Prvo, kar je potrebno državi, je svoboda in demokracija,

ker je treba pritegniti k sodelovanju vse plasti naroda. Zakaj, narod more šele takrat prav misliti, prav soditi o raznih vprašanjih, kadar jih pozna in sodeluje pri njih, kadar

misli in sklepa o njih po svoji odgovornosti.

Opravičeno torej domnevamo, da pomeni boj proti socialistom le kost, ki jo mečejo sovražniki socialistom, da bi pozabili v boju z njimi na svojo temeljno zahtevo: svoboda in demokracija v političnem oziru, v verskem boju proti socialistom pa imajo namen ustvarjati med narodom sovražno mnenje proti socialistom, da bi si narod ne osvojil socialistične zahteve po svobodi in demokraciji.

Prav iz tega razloga je socialistično gibanje potrebno.

Potrebno je, da prežene politično temo, ki jo sebični brezvestneži s tako vnemo širijo kakor še malo-kdaj.

Nimamo še socialistične politične stranke. Prepričani smo pa, da jo dobimo, ker je zgodovinska potreba.

—:—

Neizogibna vojna med Japonsko in Kitajsko

Vojna med Kitajsko in Japonsko se pravzaprav že vrši. Japonska zahteva, da odstopi Kitajska severni pokrajini Hopel in Čahar, da jih organizira Japonska kot »neodvisni« državi, ki bosta pod japonskim vplivom. Japonska zahteva obenem, da vršita Japonska in Kitajska skupen boj proti komunistom.

Kitajska se pripravlja na vojno. Podpirajo jo nekatere evropske ve-

lesile in z vojnim materialom tudi Rusija.

Japonska hoče pridobiti s tem kolonizacijskega terena in surovine. Vrhutega si želi obe pokrajini podvreči pod svoj vpliv zaradi ruske nevarnosti, ki se je boji. Severni pokrajini mejita na Rusijo in Mongolijo ter tvorita važen obrambni pas proti Rusiji.

—///—

O demokraciji v Franciji

Notranji minister s. Marks Dermoy na rudarskem shodu v Lensu

Sklepi francoskega socialističnega kongresa označujejo jako važna bistva politike ljudske fronte in najnovejšega razvoja političnega položaja v Franciji. O tem je govoril minister Marks Dermoy rudarjem v Lensu na shodu dne 25. julija t. l.

Dermoy je poudaril, da nič ne more več zadrževati odslej revolucionarnih izprememb na gospodarskem in socialnem področju, ker socialistična stranka ne bo nič popustila na svojem programu. Na kongresu v Marselju je bil predložen celo dopolnilni program ljudske fronte, ki bo dostavljen vsem strankam ljudske fronte. Po govoru sodr. Dermoya posnemamo, da francoski socialisti računajo s pomočjo delavskih množic, da bodo lahko usilili dopolnilni program sedanji vladi.

in verskih vprašanj popolnoma za-
doščali navadni državni zakoni, ki bi verske svobode ne omejevali nikomur.

Danes je torej še vprašanje, ali bo konkordat služil pomirjenju v državi ali ne bo. Verskopolični konkordat tega skoraj ne more doseči, napravil bi bil pa to verski zakon. S konkordatom so tangirane politične pravice drugih cerkva, zlasti pa še delavskega razreda, ki zahteva tudi svojo kulturo.

Poudaril je tudi, da so stranke, ki podpirajo sedanjo vlado popolnoma neodvisne med seboj in do socialistične stranke.

Govoreč potem o manifestacijskem zboru »bratske skupnosti delavcev priseljencev« v Parizu je poudaril sodrug Dermoy pomembnost zadnje krize vlade ljudske fronte, pri kateri je padel Blum. Pravi, da je ta kriza postavila nova vprašanja in da je treba predloge socialistične stranke v obliki dodatkov k programu ljudske fronte smatrati kot končne. Z marsejskimi resolucijami je načeto vprašanje izpremembe ustave v tem zmislu, da se v bodoče onemogoči senatu, da bi preprečeval politiko, ki je zasnovana po narodovi volji v poslanski zbornici.

—:—

Sestanek sveta Male antante

bo dne 28. t. m. v Bukarešti. Težko-
če, ki so se prvotno pojavile, so odpravljene. Seja bo trajala dva dni. — Zamotani položaj ima svoj vzrok v politični nestabilnosti. Tako pričakujejo izpremembo vlade, kjer gre za vpliv kmetijskih oziroma liberalnih fašistov.

—///—

Zbližanja med Anglijo in Italijo brez Francije ne bo

Italijanski poslanik v Parizu je te dni informiral predsednika francoske vlade o pogajanjih, ki se vršijo med Anglijo in Italijo. V teku razgovora pa je bilo ugotovljeno, da sredozemskih vprašanj ni mogoče rešiti brez sodelovanja Francije in prizadetih držav.

Anglija trd oreh za fašistične nakane

Mussolini je baje poizvedoval v Berlinu, kaj bodo fašistični bratci storili, ako Anglija napade Italijo. Hitler je šele po daljšem presledku odgovoril, da ne veruje, da bi Anglija napadla Italijo in je Mussoliniju nasvetoval, da naj se z Anglijo mirno pobota.

Stanovanjska politika v Zedinjenih državah

20 let po 20 milijonov dolarjev

Amerikanski senat, ki gotovo ni prav socialen, je sprejel predlog senatorja Wagnerja s 64 glasovi proti 16, po katerem prispeva država skozi 20 let vsako leto po 20 milijonov dolarjev (to je okoli 4 milijarde 800 milijonov dinarjev) za gradbo delavskih stanovanj.

Država namerava s tem oskrbeti okoli devetimi milijonom delavcev zdrava stanovanja, ki jih sedaj nimajo.

Akcija je velikega socialno-političnega pomena, ki bi bila marsikje v Evropi tudi potrebna.

Pet nemških novinarjev so radi suma špijonaže izgnali iz Anglije. Nemški fašistični tisk se seveda hudo razburja in toži o krivici.

Povprečni dvig cen v trgovini na debelo znaša v dobi enega leta 10,3 odstotka, v zadnjih dveh letih pa 12,8 odstotkov. V trgovini na drobno je odstotek še višji.

Važna faza španske državljanske

vojne

Položaj za španske fašiste še ni bil tako neugoden, kakor je sedaj. Zato se Franco oklepa vseh mogočih blík Vatikana, Anglije itd. ter zahteva izdatnejšo pomoč od Italije in Nemčije. Vojaštvo in vojni material, ki ga pošiljajo fašistični zavezniki ne zadošča, ker se upira za njegovim hrbtom prebivalstvo, v vojski pa domačini in celo Marokanci proti nemškim in italijanskim prostovoljcem. V Francovi vojski je prišlo že večkrat do pravih bitk, kakor prav zadnje dni pri Toledu in še v nekaterih krajih na južnih bojiščih.

Nasprotniški listi jako mnogo poročajo tudi o sporih v področju valencijske vlade. Te spore povzročajo anarhisti in sindikalisti pod njihovim vplivom. Spor je tudi vzrok, da Katalonska ni aktivno posegla v boj, kakor bi bilo potrebno. Zaradi teh sporov ni bilo mogoče uvesti potrebne discipline, kar je morda glavni vzrok, da upor še ni zatrt.

Po najnovejših vesteh prevzame organizacijo obrambe zopet sodrug Largo Caballero. Pridobil je Katalonce za sodelovanje. In tudi v javnosti je porasel njegov ugled tako močno, da se je nadejati, da s sodrugom Prietom zopet dobi v roke vajeti akcije valencijske vlade.

Druge klevete o valencijski vladi, ki jih širi kapitalistično in klerikalno časopisje, pa imajo izključno namen škodovati ugledu in interesom španskega delavstva in naroda sploh v prid fevdalnih gospodov in verižnikov, kakršni so znani tihotapec in kapitalist March.

Reakcija naj si zapomni eno, to namreč, da je španski narod prelil za svobodo že mnogo krvi in jo še bo, če bo treba.

Franco bombardira angleške in italijanske ladje

Blizu Algira so napadla Francova letala doslej dva angleška in en italijanski parnik ter ju obmetavala z bombami in obstreljevala s strojnimi, ker so menda mislila, da sta špijonažna parnika valencijske vlade. Poveljnik italijanske ladje je bil smrtno poškodovan. Angleška vlada je vložila pri Francovi vladi protest. Resnično poročilo o teh napadih je priobčil prvi angleški list delavske stranke »Daily Herald«.

Barcelona se je zbudila

Katalonska vlada je bila v španski vojni pasivna. Šele sedaj je poslala 200.000 mož pred Teruel, da prepreči prodiranje francovcev proti Sredozemskemu morju.

Londonski odbor za nevmešavanje — preko krize

Zadnja seja londonskega odbora za nevmešavanje v špansko državljansko vojno je sklenila, da se seje odbora odgode za nedoločen čas. Sijajna rešitev problema!

Fašisti obstreljujejo Madrid

V petek so fašisti zopet bombardirali Madrid od 9. ure dopoldan in pozno popoldan. Napravili so mnogo škode in pobili več sto nedolžnih žrtev.

Letalska bitka pri Santandreju

Pet fašističnih eskadril je v petek napadlo (okoli 20 letal) postojanke valencijske vlade na severovzhodu mesta. Dvignilo se je 18 vladnih letal, obkolilo sovražna le-

Za Španijo mešetarijo

Iz Španije prihajajo le redkejša bistvena poročila. Uporniki bombardirajo Madrid ponovno, sicer pa na bojiščih ni bistvenih izprememb. Tem živahneje pa je zakulisno barantanje za Španijo in druga mednarodna vprašanja. V odboru za nevmešavanje se vrše pogajanja, da tudi Rusija prizna Franca kot vojskujočo se stranko. Rusija ni pristala na to zahtevo, ki je problematičnega pomena, če se Italija in Nemčija ne izrečeta za izvršitev ostalih sklepov.

Angleška politika pa skuša s svojo zakulisno igro vplesti v zvezo s

General Franco — fašistični diktator je odgovoren samo „bogu in zgodovini“

General Franco je ustanovil vsedržavno stranko. Prvi svet ali vodstvo stranke imenuje general Franco sam. Voditelj bo Franco, ki bo imel absolutno oblast po zgledu »duceja« ali »firerja«, ki si sme celo določiti svojega naslednika. To je

tala ter v sedmih minutah sestrelilo 12 fašističnih letal. Fašistični bombniki so utekli.

Huesca obkoljena

Vladne čete mesto Huesco ne prestando obstreljujejo. Mesto je domala obkoljeno in so vladne čete še dva kilometra od mesta. Za Huesco se bori okoli 70.000 mož vladnih čet.

španskim vprašanjem še vsa druga vprašanja, kakor vprašanje kolonij, surovin, revizijo mej, svobodo pomorskih poti itd. Vprašanje pa je, kdo bo plačal račun za te probleme. Tu se nam zdi, da je prva Španija, za njo male evropske države in končno je vsa zadeva nevarna za evropsko demokracijo, v kolikor jo imamo. Angliji ni merodajen režim, ne demokracija in ne fašizem, ampak le čimboljša mednarodna kupčija na račun drugih držav.

V tem tiči zlo, ki bi ga morala preprečiti zdrava evropska demokracija.

pravi fašizem, ki ima značaj absolutistične monarhije. Vodstvo stranke ima 12 članov, šest jih voli stranka, šest jih imenuje diktator. Kongres bo vsako leto 17. junija na dan veleizdajniškega upora.

Doma in po svetu

Iz socialnega zavarovanja. Uprava osrednjega urada za socialno zavarovanje je imela minuli teden sejo v Zagrebu. Uprava je sklenila, da zahteva pri ministru socialne politike razpis volitev v okrožne urade, kakor tudi v osrednji urad za socialno zavarovanje v Zagrebu. Na dnevnem redu je bil tudi razpust okrožnih uradov v Splitu, Karlovcu in Tuzli, češ, da imajo premalo članov in je zaradi tega v nevarnosti njih aktivnost poslovanja. To vprašanje se je odgodilo za bodočo sejo.

»Domoljub« se baha, da so za konkordat glasovali naslednji poslanci iz dravske banovine: Karlo Gajšek, Mihael Brenčič, dr. Šemrov, Anton Kersnik, dr. Jure Koce, dr. Veble, dr. Klar, Rudolf Pevec in Benko. Glasovanja so se vzdražali: ing. Zupančič, dr. Lovrenčič in dr. Novačan. Ostali poslanci iz dravske banovine so glasovali proti konkordatu. Glasovanje ima zgodovinski pomen.

Stavka natarkejev v Zagrebu traja že več dni. Inspekcija dela posreduje, da bi prišlo do pogajanj, ki se pa doslej še niso pričela radi odpora delodajalcev.

V upravnem odboru Dravske hranilnice so sedaj samo pristaši JRZ. Drugo »navlako« so izločili.

Radi prepovedi odhoda suetskonemških otrok iz Čehoslovaške na počitnice v Nemčijo, je nemško časopisje vprizorilo novo gonjo proti Čehoslovaški. Namen te gonje je oslabilje male antante.

London po zadnjem štetju prebivalstva. Veliko svetovno mesto London je doseglo letos število 8.203.942 prebivalcev. V tem svetovnem mestu ima angleška delavska stranka odločevalen vpliv po zadnjih občinskih (grofovinskih) volitvah.

Ameriško vojno mornarico nameravajo povečati za 300.000 rezervnih mornarjev. Doslej je znašala rezervna posadka okrog 10.000 mož.

A. M. de Jong:

43

IZDAJA

Otroška leta Mereyntjeja Geysena

In greh! Ta grozni smrtni greh!... Krasti z župnikovega vrta?... To je bilo pač najhujše, kar je mogel kdo storiti... bila je tatvina in povrh še bogoskrunstvo!

Mereyntjeja je vsak čas popadel nov strah: poljski čuvaj je prišel v šolo, v njegov razred. Imel je opasano sabljo in čelado na glavi, ki je ni snel niti v razredu! Človek je lahko takoj videl, kako resna je bila zadeva! Grozeče se je oziral okrog po razredu in si vihal brke. Mereyntjeju je utripalo srce vedno huje in huje... Ni pričakoval ničesar drugega, kot da ga bo poljski čuvaj izvlekel iz klopi, zvezal in potem, ojs sramote, gnal skozi vso vas, v zapor, nekam daleč, v nek strašoten kraj... Toda, po par vprašanjih splošnega značaja, na katere mu ni nihče odgovoril, se je zgodilo nekaj nepojmljivega: mogočni čuvaj zakona je odšel, majaje z glavo nad tajnostjo, ki je obdajala ta zanj nerazumljivi slučaj. Rekel je samo še, da naj dobro pazijo in prisluškujejo naokoli ter pomagajo razkrinkati brezvestnega tatu, kajti je sramota za vso vas, da se lahko go-

de take stvari... Čim bodo tatovi prijeli, jih bo brez usmiljenja vtaknil v luknjo in jim že izbil iz glave njihove marnje.

Opoldne ga je Arjaan še svaril, naj se nikar ne zagovori. Ako bosta molčala, kdo jima potem kaj more? Ali ju je mar kdo videl? Prav gotovo ne noben človek! Nešplje pa so bile spravljene daleč pod posteljo, kjer so zorele in postajale vsak dan bolj medenosladke, ali jima pojdejo v slast! Moral bi biti res hudo premeten, kdor bi jih hotel tamkaj najti!

Naenkrat je postal Mereyntje čisto blede. Domislil se je nečesa, kar je stvar še poslabšalo, da se mu je zdelo, da kazni nikakor ni mogoče odvrniti. Tresoč se od groze je dejal:

»In vendar se bo izvedelo!«

»Ah, tepec! Ako boš ti le držal jezik!« mu je lahkomišelnost odgovoril Arjaan.

»Toda midva se morava vendar izpovedati!« je tarnal Mereyntje, ki je s tem izgubil svoje zadnje upanje.

Arjaan pa se mu je enostavno posmehoval in rekel:

»Ko bi ti le ne bil tako neumen! Ali si zno-rel, ti zajec ti? — Ali je treba, da župniku neseš vse na nos!«

Mereyntje je bil preveč zaprepaščen, da bi bil mogel takoj odgovoriti. Arjaan pa, ki je že

poznal natančnost svojega bratca na tem področju, mu je po kratkem premišljevanju pokazal drug izhod:

»Vselej, kadar pojde tvoj razred k spovedi, moraš reči, da si bolan! Potem pa počakaj, dokler pridejo misijonarji in se jim izpoveš, fino, kaj ne?!... Na ta način župnik ne bo ničesar izvedel, kajti spovedniki so vezani na spovedno molčečnost!« Toda tudi to ni moglo pomiriti Mereyntjeja, ampak je le povzročilo, da je bil še bolj zaprepaščen nad pokvarjenostjo svojega brata.

»Če ti ne boš prišel v pekel,« mu je zaklical, »potem pa res ne vem, kdo bi naj prišel!«... Nato je odgovoril Arjaan neverjetno ravnodušno:

»Radi mene... samo ako boš držal jezik in ne boš blebetal o nešpljah!...«

Sedaj se pa že dva dni ne govori na vasi o ničemer drugem, kot o tajinstveni tatvini na župnikovem vrtu. Tercijalke so prerokovale, da zadene neznane tatove stražna nesreča, kajti ako jih tudi ni nihče videl, Bog jih je pa vendarle in njegovi kazni ne bodo ušli. Mnogi so rekli, da je ta neverjetna predrznost in pomanjkanje spoštovanja pred dobrim župnikom pravi škandal; drugi zopet so imeli sramotno veselje nad tem edinstvenim slučajem. Mereyntje pa... bi bil dal ne vem kaj za en sam dober nasvet...

(Dalje prihodnjič.)

Prepovedano predavanje

»Zveza rudarjev Jugoslavije« je sklicala ob priliki prihoda rudarjev iz Francije v revirjih TPD predavanja, na katerih bi bil poročal bivši socialistični poslanec in predsednik »Rudarske zveze v Franciji« s. Louart o rudarski zakonodaji v Franciji. Oblast je ta predavanja zabranila po čl. 25 zakona o društvih, shodih in posvetih, o čemer tem potom obveščamo vse, ki so želeli, da se ta predavanja organizirajo.

„Pravo Lidu“ o „Vzajemnosti“

Češki socialistični dnevnik »Pravo lidu« v Pragi poroča v št. od 5. avgusta v kulturni rubriki o našem mesečniku »Vzajemna Svoboda« in delovanju društev »Vzajemnosti«. List povdarja, da je Čehom že znan sotrudnik T. Seliškar in da je zlasti simpatična pozornost naše »Vzajemnosti« k Čehoslovaški, posebno k delu Masaryka in Beneša. Poročevalec želi, da bi se naši politični in kulturni stiki utrdili in sistematično ponavljali. — K temu bi samo dodali, da smo to željo tudi mi ponovno izrazili, a daljna inicijativa bi morala priti od sodrugov v Čehoslovaški, ki so v vsakem oziru močnejši in naprednejši. Predvsem pa bo seveda treba že enkrat najti osebnih stikov, zakar je ravno sedanjí čas počitnic najprimernejši. Češki sodrugi, politični, kulturni in drugi funkcionarji, ki gotovo v večjem številu obiskujejo naš Jadran, bi lahko vsaj kak dan posvetili tudi iskanju stikov z našimi funkcionarji, ker je le edino na ta način možno plodonosno sodelovanje.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svoje dolžnosti!

Mussolinijev 54. rojstni dan. Mussolini je 31. julija slavil svoj 54. rojstni dan. Zato so ga ta dan poveljčevali. Tako je poročal dunajski žurnal, da je Mussolini sprejel v enem letu 60.000 oseb v avdijenco ter rešil 1.887.112 osebnih prošenj, ki so prišle nanj. Računajmo. Če bi bil rabil Mussolini za vsako avdijenco tri minute in za rešitev vsake prošnje eno minuto, bi moral biti vsak dan 94 ur dolg. Taka nepremišljena slava je torej jako pretirana, ker ima vsak dan le 24 ur. In ljudje verujejo take bajke.

Danski predsednik vlade s. Stauning si je na Jutlandskem na izprehodu, ko mu je izpodrsnilo, zlomil nogo. Prepeljali so ga v bolnico.

Nemški zunanji minister Neurath se nahaja v Avstriji na oddihu. Te dni ga je obiskal avstrijski državni podtajnik dr. Schmidt. Razgovor je potekel baje v silno pristranem tonu. Morda se bodo bratci le znašli.

Iz naših krajev

V ogledalu

Ali bodo spet zagorele grmade? 160. štev. »Slovenca« priobčuje pod »Kulturnim obzorjem« nekulturni poziv proti Forelovi knjigi »Spolno vprašanje«, ki je eno najboljših del v svetovni literaturi o tem problemu in ena najplemenitejših vzgojnih knjig. Forel s svojo najvišjo človečansko etiko vseskozi vzgaja, nikjer ne »pohišuje«. Skrajni čas je bil, da smo ga dobili v slovenskem prevodu. Proti temu plemenitemu človekoljubu, zdravniku in vzgojitelju si je pa drznil »Slovenec« napisati to-le:

»Kot je videti, je pisec te knjige protestant. Mi kot katoliški Slovenci ne smemo pustiti, da bi se take knjige širile med narodom! Tako knjiga je naravnost pogubna zanj! »Umetniška propaganda« (ki je založila slovenski prevod, obsegajoč 351 strani vel. formata, naša op.) zasluži najhujši bojkot, Forelova knjiga ne sme v nobeno slovensko družino!»

In ljudje s takimi srednjeveškimi nazori naj bodo »nosilci slovenske misli in prosvete«?

Hrastnik

Proslava 30letnice obstoja strokovne organizacije »Zveze rudarjev Jugoslavije«, podr. v Hrastniku bo, kot smo že poročali v nedeljo, dne 15. avgusta na prostoru pri Delavskem domu. Spored proslave je sledeči: 1. ob 5. uri jutraj budnica; 2. ob 8. uri sprejem gostov na postaji pri vlakih; 3. ob 9.30 uri povorka iz postaje do Del. doma; 4. slavnostni govor; 5. razgled rudnika, nato kosilo ob 12. uri. — Popoldne: Ob 2. uri promenadni koncert hrastniške rudarske godbe na pihala. Po koncertu prosta zabava. Po dosedanjih prijavah bo sodelovalo 4—5 godb na pihala in več pevskih zborov »Vzajemnosti«. Prijavilo se je tudi že mnogo podružnic, ki bodo posetile našo prireditev. Zlasti pa vabimo vsa delavska kulturna društva in organizacije iz bližje okolice Hrastnika, da se te naše prireditve po možnosti udeležijo ter tako pripomorejo, da bo proslava čim lepše uspela. Družnost. Odbor.

Slovenski izseljenci - rudarji v svojem rojstnem kraju. Dne 5. t. m. je prispelo v Hrastnik večje število tujakšnih rojakov, ki so odšli leta 1924 v Francijo iskati dela v trdi veri, da ga dobe ob boljših mezdah pogojih kot v svoji domovini. Niso se varali. Četudi so preživeli v teku svojega 13-letnega bivanja v Franciji včasih tudi slabe čase, ki so se občutili posebno pred prihodom Blumove vlade. Ljudske fronte, se v svoji novi domovini prav dobro počutijo. Vzhičeno pa pripovedujejo o ogromnem delu, ki ga je izvršila zadnja vlada s. Bluma za delavstvo. Vseh teh pridobitev, med katere spada tudi 14dnevni vnaprejšnji plačani dopust, ki jim je pravzaprav omogočil izlet v domovino v tako velikem obsegu, so deležni tudi vsi slovenski izseljenci, ki so postali v vseh ozirih enakopravni ostalim francoskim državljanom. Vsem izletnikom Hrastničanom želimo veselo bivanje med svojimi dragimi svojci in prijatelji. — Rudarji.

Trbovlje

Izredno dobro uspela otroška kolonija. Prejšnji teden so se vrnilo otroci iz počitniške kolonije, katero je vodil odbornik krajevne Bratovske skladišnice s. Zelenšek Jože. Ta kolonija je uspela kot doslej še nobena. Otroci so se počutili izborni, oskrba je bila izredno dobra tako, da so si otroci vidno opomogli. Zato gre vsa zahvala vestnim sodelavcem, ki so tako vzorno vodili letošnje lepo uspelo otroško kolonijo.

Iz poverbe kuje »Slovenec« dopisnik politični kapital. V petkovi številki »Slovenca« je neki dopisnik iz Trbovelj hitro uporabil priložnost in mahnil po socialistih v svojem političnem trobilu. Namesto, da bi se zgražal nad poverbo delavskega denarja, se je pa skušal politično okoristiti in kovati iz tega politični kapital. Pozabil je pa povedati, da je prišel Hruševar pred nekaj leti iz onih vrst, katere se je s strani klerikalcev pri vsakih volitvah snubilo. Pozabil je tudi povedati, da je bil g. Gnilšak, ki ga tako nespretno zagovarja, ves čas odbornik krajevne Bratovske skladišnice in da ni nikoli na sejah poročal o stvarih, ki jih je baje videl in o katerih sedaj pripoveduje. To, kar smo mi javno obsodili, to se drugod vse potlači. Gnilška, ki je baje vedel za manipulacije, pa jih ni na mero-dajnih mestih javil, in Hruševarja, ki je te manipulacije izvrševal, smo stavili klerikalcem na razpolago, izključili smo jih iz organizacije in jim želimo srečno pot v klerikalni tabor. Kdor ima maslo na glavi, pa naj nikar ne hodi na sonce, da ne bo mo primorani prihodnjič poročati o plačah podžupanov in zaračunanju šihov.

Podružnica I. Del. kolesar. društva v Trbovljah priredi v nedeljo, dne 15. avgusta skupni izlet na Studenec pri Ševnici k spomeniku ponesrečenega s. Šrameljna. Vsa kolesarska društva prosimo za sodelovanje. Odvoz iz postaje Trbovlje točno ob pol 7. uri jutraj. — Družnost!

Tiskovni sklad

Senovo pri Rajhenburgu: S. Breznik in s. Brenc zbrala na nabiralni poli štev. 64 in 65 Din 48.50. Kranj: S. A. Din 20 in N. N. Din 2. Maribor: Vešnar Matija Din 6. Iskrena hvala. Posnemajte.

Mladinski dan

Del. kult. društvo »Vzajemnost« v Studencih pri Mariboru

opozarja delavstvo, posebno pa delavsko mladino na svoj »Mladinski dan«, ki ga priredi v nedeljo, dne 15. avgusta 1937 na vrhu svojega društvenega lokala gostilne Mraz, s sledečim programom:

Popoldne: a) od pol 6.—12. ure prodaja cvetlic po studenških ulicah; b) od pol 11.—12. ure koncert v studenškem parku; svira godba Glasbenega društva žel. del. in usl. pod vodstvom g. Schönherja.

Popoldne: Zbirališče ob 14. uri pred gostilno Majhenič, od koder bo mladina v spremstvu sodelujočih delavskih organiza-

Maribor

Zaupniški plenum mariborskih zaupnikov se je vršil v nedeljo, dne 8. avgusta. Udeležba je bila pomanjkljiva. V odsotnosti s. Petejana je otvoril in vodil plenum s. Karner. S. Vidovič je v svojem poročilu omenjal sedanjí položaj delavstva in to posebno oziraje se na odredbo o minimalnih mezdah. Razkladal je poedine točke te naredbe, ki prinaša sicer precejšnemu številu delavcev gotovo povišanje dosedanjih mezd. To seveda je takrat, če bodo delavci te meze faktično tudi zahtevali. Mnogim delavcem ta odredba ne izboljša položaja. Obravnavana so bila tudi vsa druga važna vprašanja ter bile postavljene zahteve po takojšnjem razpisu volitev v delavske institucije, po izboljšanju zavarovanja za brezposelnost, po izboljšanju zakona o zavarovanju za starost in onemoglost, za svobodo tiska, zborovanja in združevanja.

Železničarji-razlikarji, ki niso dočakali sodb. Ko te dni pismožne dostavljajo železničarjem poročila o sodbi za njihove razlike, prihajajo dan za dnem od pošte vrnjena obvestila, da je naslovnik že umrl. Saj pa tudi ni čuda, ko pa je sodišče izdalo sodbe šele po 3. letih, ko se je vršila zadnja razprava in sicer pred prvim, sreščam sodiščem. Ti umrli torej ne bodo več zvedeli za zanimive razloge sodb, ki pravijo, da železnica še po 11. letih zaslužen meze s svojim plačilom ni bila v zamudi, ampak bi lahko čakala še naprej, dokler ne bi pri njej dozorile »tehnično računski« predpogoji. Med onimi, ki pa so vendarle dočakali te sodb, so še tudi nekateri taki, ki so stari že čez 80 let, celo 84 let. Ti sedaj po 13. letih poročavajo svojo razliko z železniško upravo. Takšne 13 let

Zagorje ob Savi

Tabor. V nedeljo, dne 8. t. m. smo imeli pri nas impozanten (?) pohod jeruzalemskih sil na kmetijski tabor v Izlahah. Opazili smo samo dve izboženji zastavi in slišali neko pesem o pticah... Ta sprevod so v glavnem tvorili otroci in ženske. Na čelu je pa jezdit nekdanji največji levičarski gromovnik. Če bi po tem sprevodu sodil objektivni presojevalec moč naših jeruzalemcov, potem pač nimajo več pravice govoriti v imenu vsega slovenskega naroda. Zato gospodje, dajte tajne in svobodne volitve, pa boste doživeli silno razočaranje.

Športni klub SK »Zagorje« priredi v nedeljo, dne 15. avgusta t. l. lahkoatletski športni dan z bogatim sporedom.

Jesenice

K pripravam za nov vozni red. Poletni vozni red je prinesel Gorenjski precej novosti in izmenjave. Popoldanski osebni vlak za Ljubljano, ponočni iz Ljubljane, nekoliko turističnih vlakov itd. Nekaj pa je bilo neugodno napravljen: popoldanski vlaki, ki jih uporablja delavstvo in nameščentvo za odhod z Jesenic, odhajajo z Jesenic veliko prekmalu: proti Ljubljani odhaja vlak ob 13.55, proti Dobravi ob 14.07, proti Mojstrani in Kranjski gori pa ob 14.10. Tako se proti Ljubljani noben delavec ne more peljati s tem vlakom, ter mora čakati na onega ob 16.10 dve uri brez koristi; proti obema ostalima vlakoma se pa vsak dan ob 2. uri — ko zatuli v tovarni sirena — začne dirka: kdo bo urnejši ali delavstvo ali čas ali morda vlakova zamuda. Tega res ne bi bilo treba in bi bilo priporočljivo, da se odhodi vlakov vsaj za nekaj minut podaljšajo, tako da bi odhajali ob onih časih, kakor so prej. Kdor bo videl samo enkrat kako hitijo oz. dejansko bežijo delavci po osemurnem težkem delu proti postaji, bo takoj videl, da tega ni treba. Zaradi tega apeliramo na železniško upravo, da se zanima tudi za to vprašanje pri ev. spreminjanju voznega reda.

Koroška Bela

Člansko zborovanje Splošne gospodarske in konsumne zadruge za Gorenjsko se vrši v četrtek, dne 26. avgusta t. l. ob 7. uri zvečer v prostorih združne gostilne pri Konjiču, ne pa — kakor je bilo pomotoma objavljeno — v sredo, dne 18. t. m. Udeležite se ga polnoštevilno. Vabita načelstvo in krajevni odbor zadruge.

Šoštanj

Tukajšnji dijaki so kot običajno, priredili tudi letos tovarišem maturantom dijaški »komers«. Prireditelji, napredni dijaki, so povabili na ta večer vse okoliške dijake, ne glede na njih svetovni nazor. Odzvali

cij in gostov krenila na veselilni prostor.

Pri izvedbi kulturnega programa na veseličnem prostoru, ki sestoji iz govorov, recitacij, dramske predstave, godbe in petja, sodelujejo sledeča delavska društva: 1. »Vzajemnost« Studenci; 2. »Vzajemnost« Maribor; 3. »Vzajemnost« Tezno; 4. »Vzajemnost« Pobrežje; 5. Centrala Del. kol. društva v Mariboru; 6. Del. pevsko društvo »Enakost« v Studencih; 7. Del. pevsko društvo pekov v Mariboru. — Mladina ne pozabi svoje dolžnosti, zato pridi polnoštevilno k proslavi svojega dneva! Družnost!

stare mezde so gotovo svetovna redkost in spadajo na odlično mesto našega socialnega skrbstva.

Čehoslovaški publicist J. K. Strakaty, ki je znan tudi našim sodrugom iz Olimpijade v Pragi, je prispel v Maribor, kjer bo ostal dalje časa na oddihu.

Prireditelj Mariborski teden je menda kljub temu, da je prve dni deževno vreme silno nagajalo, ugodno zaključeno. Letošnjo prireditev je obiskalo mnogo gostov, zlasti iz sosedne Avstrije je bilo veliko udeležencev.

Tiakovanje Kralja Petra trga je dogotovljeno. Sedaj bodo menda pričeli urejati še prostor na sredini. Delo v Tattenbachovi ulici je doslej polagoma napredovalo, upamo, da bo sedaj več moči na razpolago za dovršenje ceste v Tattenbachovi ulici.

Ravnateljstvo srednjih šol opozarja starše, da si pravočasno preskrbe davčna potrdila, ker vpis brez teh potrdil ni dopusten.

Vpokojeanci južne železnice lahko zopet naročajo premog po režijskih cenah. Informacije se dobijo na kolodvoru.

Seznami davčnih osnov za pridobnino za leto 1937 so na vpogled davčnim zavezanecem v vložišču mestnega poglavarstva.

Usodno trčenje. Minuli četrtek je 42-letni železničar Jakob Sattler treščil s kolesom ob nekega voznika. Karambol je bil tako hud, da je Sattler obležal nezavesten na licu mesta. Reševalci so ga odpremili iz Ruške ceste, kjer se je nezgoda zgodila, v bolnico. Kljub temu, da so mu takoj nudili prvo pomoč, je drugi dan v bolnici podlegel poškodbam.

Guštanj

Prireditelj »Vzajemnosti«. V nedeljo, dne 15. t. m. priredi »Vzajemnost« Guštanj svojo prvo vrtno veselico z bogatim srečolovom in nastopom pevskih društev. Nastopijo pevsko društvo »Vzajemnost« Ruše pod vodstvom pevovodje s. Janko Frička, pevsko društvo »Cankar« Šoštanj, »Vzajemnost« Velenje in pevsko društvo »Vzajemnost« Guštanj, pevovodja s. Viktor Krivec. Program je sledeči: Pri jutranjem vlakom sprejem gostov, od 14. do 16. ure nastop pevskih društev, od 16. uri prosta zabava, srečolov i. t. d. Za točno in solidno postrežbo je priskrbljeno. Vabimo sodruge

Kuluk delavca neizterljiv!

Kako se je delavec ubranil plačila kuluka na podlagi navodil »Delavskega pravnega svetovalca«.

Pred kratkim nam je prišel povedati neki sodrug, naš naročnik, kako je na podlagi navodil v »Delavskem pravnem svetovalcu« sam napravil ugovor proti rubežu na mezd, ki jo je pri sodišču predlagala mestna občina v svrhu plačila kuluka, in zmagal; o tem priča ta-le sklep sodišča:

Sklep: Izvršilna zadeva: Mestna občina mariborska zoper N. N., uslužbenca tovarne J. J. radi Din 60.— s prip.

Izvršba, katere se vodi z rubežem in preodkazom v poteg prejemkov, ki jih dobiva zavezana stranka kot uslužbenec tovarne J. J., se izreče po § 39/2 i. r. kot nedopustna in se razveljavi vsa dosedaj storjena izvršilna dejanja.

Utemeljitev. Mestna občina mariborska je predlagala na podlagi pravomočnega izkaza mestnega poglavarstva v Mariboru o zaostankih občinskih davščin zoper zavezanca izvršbo v izterjavo zneska Din 60.— s prip. z rubežem in preodkazom v poteg prejemkov, ki jih dobiva zavezanec kot uslužbenec tovarne.

Zavezanec ugovarja zoper to izvršbo, da je terjatev zastarana, ker zastarajo terjatve v 5 letih, drugače pa tudi zoper način izvršbe, ker je samo pomožni delavec z urno

in sodružice in vso delavstvu naklonjeno javnost, da prireditelj v polnem številu posetijo. — Odbor.

Ptuj

Delavski azil, borza dela in še kaj je pri nas očitno zapisano čakanju. Kakor znano, je že dolgo od tega, ko je sklenil mestni svet najetje posojila za postavitev zdravstvenega doma, v katerem bi našle zatočišče razne prepotrebne institucije, med katerimi se najbolj pogreša urad borze dela. Še v naprej bo torej nemoteno »poslovala« neka zakotna nezakonita »borza« ter izkoriščala brezposelne.

Vajeniško vprašanje. Tudi o tem je potrebno spregovoriti pri nas. Imamo več obratov, kjer se po večmesečni učni dobi učenca oziroma učenko odpusti brez posebnega tehtnega razloga. Smo radovedni, kaj bo ukrenila oblast?

Gostinski obrati in kriza. Ni gostov, tožijo gostilničarji, a če kje pokukaš v gostilno, ti jo pošteno zasolijo. Tako je n. pr. neki izletnik v neki gostilni plačal za četrto litra kisle vode Din 1.50 in temu se pravi »zmerne cene«.

Oljenje cest. Pred vilo nekega veletrgovca se je začelo z oljenjem Ljutomerke ceste, po kateri se po navadi dvigajo oblaki prahu, ki ga povzročajo drveči avtomobili.

Sv. Florijan pri Rogatcu

Pred kratkim so delili podporo v obliki koruze. Ne vemo pa, ali jo je delila občina ali gospodje od JRZ. Vsekakor so neki ljudje razširili vest, da koruze ne dobi nihče, razen pristašev JRZ, ker da je koruzo priskrbel JRZ z g. dr. Ogrizekom na čelu. Kdor pri občinskih volitvah ni glasoval za JRZ, pa do take podpore že celo nima pravice. Ker pa ne verjamemo, da bi se bila koruza delila po strankarski pripadnosti, zlasti, ako je bila nabavljena iz javnih sredstev, torej z denarjem davkoplačevalcev, naj občina, ako je ona delila koruzo, objavi na občinski deski imena tistih, ki so koruzo prejeli (koliko imajo otrok in koliko koruze so dobili), nadalje pa tudi imena onih, ki so za koruzo prosili, pa so bili odklonjeni in zakaj. Na tak način bo najlažje prepričati javnost, da so vesti o pristranosti pri delitvi podpore res samo zlobne izmišljotine. Pristajajo kmečkega gibanja, ki so precej časa hudo vreščali in tudi širili te vesti, žal, da danes še niso ničesar podvezli, da se stvar razčisti. Zato pa to storimo socialisti, ker nočemo nikomur delati krivice in smo mnenja, da je naš apel za objavo imen podpore deležnih in odklonjenih edino pravičen način postopanja v tej zadevi.

Književnost

Dr. Reismanova »Delovno pravo« v hrvaškem prevodu. Znana poljudna knjižica »Delovno pravo« mariborskega odvetnika dr. Avgustina Reismana, ki je v slovenski drugi izdaji že razprodana, je začetkom junija izšla v hrvaškem prevodu pod naslovom: »Radniško pravo, priredil dr. Vinko Esih, Zagreb«. Glavni del knjige je dobeseden prevod omenjene knjižice. — Temu je dr. Esih priključil le še nekatere poglavja iz socialne zakonodaje, ki se jih dr. Reisman v svoji knjižici ni dotaknil, tako o zavarovanju delavcev, o borzi dela in o inspekciji dela. Tako vsebuje sedaj dr. Esihova knjižica okrog 100 strani dr. Reismanovega »Delovnega prava« in le okrog 40 strani dr. Esihovega dodatka. Vkljub temu je izdal dr. Esih knjižico kar pod svojim imenom in omenil pravega avtorja knjige le v predgovoru.

Vsak naročnik gotovo želi, da bi »Delavska Politika« začela čimprej izhajati trikrat na teden. To akcijo pa najbolj ovirajo naročniki, ki se ne zavedajo, da je treba naročnino poravnati sproti vsak mesec. Ali si tudi Ti z naročnino v zaostanku?

plačo, ki jo dobiva izplačano tedensko in s 14 dnevno odpovedno dobo.

Ne glede na to, ali je terjatev zastarana, zahtevajoča stranka prizna sama, da je nastala že leta 1932, kakor je iz pokazanega spisa mestnega poglavarstva št. 15.918/32 razvidno. Je pa način izvršbe z rubežem in preodkazom v poteg prejemkov zavezančevih brez vsake omejitve nedopusten, ker glasom poročila mestnega poglavarstva v Mariboru z dne 1. 6. 1937 je zavezanec zaposlen pri J. J. kot pomožni delavec z urno plačo, katero dobiva izplačano tedensko proti 14-dnevni odpovedi, mora se smatrati torej samo kot nestalno zaposleni delavec in je zoper njega glasom § 3 zakona z dne 29. 4. 1873 d. št. 68 izvršba dopustna samo na mezd, katerega bi bila morala biti po dogovoru ali navadi izplačana, pa še ni bila dvignjena. Vsled tega se je morala izvršba na službene prejemke zavezančeve izreči kot nedopustna.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IX., dne 19. junija 1937. Vešnar.

Iz gornjega razvidi delavec, kako važno je biti naročnik »Delavske Politike«; v njej najde poleg drugega tudi praktične nasvete, kako se lahko obrani pred krivico, proti kateri je nepoučen človek brez moči.

Hud udarec za Francijo

(SK Planina pod vodstvom g. Straha ji je napovedal vojno.)

Spoštovani gospod urednik, gotovo ste brali poročilo dopisnika SK Planine v »Slovenskem domu« o vtisih v Parizu. Ker govori kar v ime vseh 700 udeležencev, mi dovolite, da povem v Vašem listu, da jih je med temi prav dosti, ki niso njegovega mnenja.

Človek, ki je tako natrpan s simpatijami do hitlerjevske Nemčije, ne more iti v Francijo brez predsodkov. Ta vtis mora dobiti vsak, kdor prebere Strahovo obsodbo Francije in francoske ljudske fronte, ki je kri-va vseh nevednosti, ki so ga doletele v Parizu.

Ujezili so ga že prvi predstavniki ljudske fronte, pariški šoferji, ki niso hoteli v vozovih za ljudi prevajati prtljage. S prtljago smo bili pa tako obloženi, da bi vsak zavzel po tri prostore. Seveda smo bili razočarani, ko se šoferji niso ponižno uklonili našim zahtevam, kot bi to napravili strunni Nemci pod grozečimi pendreki SA Mannschaft.

Posebno hudo je bilo pa po piščevem mnenju glede hrane in stanovanja »v nekem vzgojnem šolskem zavodu v predmestju Pariza«. Baš iz tele označbe se pa vidi vsa pristranost, zlonamernost in demagoška zloba dopisnika. On namenoma zamolči, da je bil to katoliški zavod usmiljenih bratov, ter hoče naše ljudi mistificirati, češ, glejte, take, tako umazane vzgojne zavode ima Francija! Prijatelji roko na srce: ali je to objektivnost? Govoril sem z nekaterimi, ki so šli z učiteljsko skupino, pa so se zelo pohvalili s hrano in stanovanjem, pa so tudi stanovali v zavodih. Tudi »Slovenčev« poročilo s kongresa Pan Romanee govori o razkošno opremljenem dekliškem kolegiju v Bonfémontu pri Parizu. Torej je vendarle zelo verjetno, da Pariza in Francije ne predstavlja zavod usmiljenih bratov in da ni krivda ljudske fronte, če usmiljeni bratje še nimajo angleških klotetov, prh in kopalnic!

Poročevalec »Slov. doma« je videl povsod samo izkoriščanje in nevljudnost, — očitno ker je hotel videti tako. Jezi ga, da se v podzemni železnici domačini tujcem ne umikajo s sedežev. V Parizu je vse te mesece ogromen dotok tujcev. Na razstavo prihaja povprečno 900 obiskovalcev na sekundo! Kam bodo prišli Parižani — večina delovni ljudje — če se bodo umikali vsem tem tujcem, ki hodijo večinoma v svojo zabavo gledat pariško življenje in konkurenco držav na razstavi?

Tudi o nepoštenosti Francozov

ne moremo tako govoriti, kot bi bila to njihova narodna lastnost. Kakor povsod, naletiš tudi v Parizu na obsej. Poleg primerov nepoštenosti, sem doživel tudi ganljive primere poštenosti in ljubeznivosti. Res pa je, da je ta poslednja lastnost doma bolj med preprostimi ljudmi.

Resnica je, da je bistvo Francoza zelo različno od našega in nemo-goče se je živeti vanj v enem tednu. Eno pa je jasno na vsakem koraku, namreč to, da Francoz ni hlapec. In to je tisto, kar mi najtežje razumemo. Zato nam tudi tako strašno imponira vse, kar je nemško.

Sedaj je zaradi vseh teh nevednosti položaj Francije močno omajan, saj se je dopisnik »Slov. doma« povzpela do tele grožnje, ki je vredna, da jo zapišemo: »Francija si je sama v dobrem tednu vzgojila 700 sijajno izšolanih agitatorjev, ki v Sloveniji ne bodo zlepa mogli o Francozih govoriti drugače, kakor negativno.« To bo res hud udarec za Francijo! Množica 700 ljudi n. pr. za Kurjo vas res nekaj pomeni, toda za Francijo?

Sploh pa je demagogija govoriti o nekih simpatijah, ki smo jih gojili doslej do Francije, ko je vendar izvestno časopisje, kateremu pripada tudi »Slovenski dom«, vsa ta zadnja leta bilo po Franciji in po francoskem delavstvu. Francozi to predobro vedo in ker jim njihova »čudna« miselnost ne dovoljuje poljubljati bič, ki udarja po njih, tudi njihov sprejem ni bil preveč vzhičen. Če je bilo v Berlinu drugače, Nemci prav dobro vedo, zakaj. Vodje SK Planine očitno niso za Francijo. Zato naj rajši potujejo na Višarje in med Tirole, da ne bodo izgubljali živcev nad svobodoljubno Francijo.

Udeleženec.

Kulturni pregled

Šekspirjev »Sen kresne noči« vprizoriti v idiličnem mestnem parku, je bila zelo posrečena zamisel. Prekrasen dekor omami gledalca, da se mu res zdi, kakor da je prestavljen nazaj v dobo pred 3000 leti, v antično Grčijo, kjer so vladali še bogovi, vile in gozdni skratje. Ob plesu vil se zdi, da ima gledalec pred seboj lepo Böcklinovo sliko mitološkega Elizija. Režiser Kosič si je s to vprizoritvijo zagotovil najboljše spričevalo. Potrudili so se tudi vsi igralci, da se pokažejo z najboljšimi strani; zlasti je podčrtati igralsko in ekvilibristično dovršenost škrate, Tezeja, kraljice in obeh plesalk (iz Gradca) z njunim baletom. Godba (pod vodstvom prof. Kozine), dovršena, svetlobni efekti očarljivi. (Motil so samo bengalski ognji, ker so gledalcem jemali vid in jim zasenčevali pozorišče. Prižigali naj bi se pred pozornico, zakriti od gledalcev.) Ta vprizoritev je lahko v čast mariborskim gledališkim umetnikom.

Delavski pravni svetovalec

Dedščina (Radeče)

Vprašanje: Umrli mi je bližnji sorodnik, ki je zapustil nezakonskega sina. Živita tudi še brat in sestra umrlega. Kdo ima po njem dedno pravico?

Odgovor: Nezakonski otrok nima zakonite dedne pravice po očetu, ampak le po materi. Dedščino bi mogel dobiti le, če bi ga oče v oporoki postavil za dediča. Če pokojni nima več starišev ali zakonskih otrok, ter ni napravil oporoke, bo dediča za njim dedovala brat in sestra po enakih delih.

Nezgodna renta (Trbovlje)

Vprašanje: Moj oče, ki je bil vse življenje zaposlen kot opekarniški delavec, in tudi vedno zavarovan pri Okrožnem uradu, se je pri delu ponesrečil. Vključno po novim pravnem ni dobil doslej še nikake rente. Kaj naj ukrenem?

Odgovor: Če je nezgoda nastala pri delu, je Okrožni urad dolžan plačevati rento Vašemu očetu. Vaš oče je gotovo sprejel kak odlok, iz katerega boste razvideli, zakaj so mu rento odklonili. Če pa odloka ni prejel, se obrnite na Okrožni urad in tam vprašajte, kako je z zadevo.

Vzdrževalnina nezakonskemu otroku (Trbovlje)

Vprašanje: Moj nezakonski sin je dopolnil 17 let, ter se je izučil za brivca. Vključno temu, da ima moj sin kot brivski pomočnik svoj zaslužek, zahteva njegova mati še vedno od mene, da plačujem vzdrževalnino zanj, češ, da se bo še eno leto učil za damskega brivca. Ali sem dolžan

plačevati vzdrževalnino še naprej?

Odgovor: Če je Vaš sin že izučen in sposoben, da si sam zasluži za preživljanje, lahko pri sodišču predlagate, da Vas oprosti nadaljnjega plačevanja vzdrževalnine. Sodišče bo Vašemu predlogu ugodilo, če bo smatralo, da nadaljnje učenje Vašemu sinu z ozirom na splošne prilike, v katerih živi, ni več potrebno.

Rubež mezde (Prevalje)

Vprašanje: Na tožbo nekega trgovca, ki mi je dobavljala blago sem bil obsojen na plačilo večjega zneska. Trgovec mi je zarubil celo plačilo, nakar pa sva se pogodila, da mi bo delodajalec odtegoval 14-dnevno le po Din 50. Vključno temu pa mi je na trgovčev zahtevo že po nekaj dnevih odtegnil kar Din 100. Kaj naj ukrenem?

Odgovor: Delavčeva mezda ni rubljiva, radi česar lahko predlagate ustavitve izvršbe. Dolžni ste pristati le na odtegljaj po Din 50 14-dnevno, ker ste se tako pogodili.

Plačevanje vojnice (Črna)

Vprašanje: 10. junija sem bil zopet spoznan za sposobnega v slučaju vojne. Šest mesecev kadrskega roka sem že poprej odslužil. Za leto 1937 pa sem ponovno sprejel plačilni nalog za vojnico. Ali moram vojnico plačati?

Odgovor: Vojnica se odmeri vedno za eno leto nazaj. Od dneva, ko ste bil spoznan zopet sposobnim, boste oproščeni plačevanja vojnice, za nazaj pa boste morali poravnati predpisani znesek. Najbrž se Vaš plačilni nalog nanaša na lansko leto.

Leon Blum o Jeanu Jauresu

Na spominski proslavi smrtne obletnice dne 31. julija 1937.

Iz nagovora Leona Bluma ob spominski slavnosti po Jeanu Jauresu sporoča pariški »Populaire«:

Jaures je bil socialist; ni hotel nič drugega biti kakor socialist; toda pridružil se je ideji socializma s tem, da je temeljne republikanske nauke poglobil in izpopolnil.

Ni svobode brez sigurnega kruha; ni svobode brez organiziranega miru. Deviza ljudske fronte je čista v mislih Jauresa.

Noben človek ni trdovratneje in strastneje hotel ohraniti miru med narodi, toda ta volja miru ni izhajala pri njem iz tega, kar imenujemo čut človečnosti ali čuvstveni in umski strah pred vojno. Jaures je bil pre-

pričan, da so interesi miru — »razoroženega miru«, ker ta označba izvira od njega — nerazdružljivi od onih demokracije.

Ne vprašujemo se, kaj bi bil Jaures storil na našem mestu, zakaj nihče nima pravice, da bi mu podtikal svoje lastne misli. Vprašajmo se, kaj bi bil on hotel, da storimo s svojimi skromnimi človeškimi pomočki. Mi ne moremo biti Jaures, toda hoditi moremo po njegovih potih, lahko se borimo za tisto stvar kakor on, ne z njegovo duhovitostjo (genijem), toda z isto nesebičnostjo, z istim pogumom, z isto požrtvovalnostjo. Živeti in umreti moremo za svobodo, za pravičnost in za mir!

Podpore za starost in onemoglost

ki bodo stopile v veljavo 1. sept. 1947

Zakon o zavarovanju delavcev določa, da se bi bilo moralo uvesti zavarovanje delavcev za starost in onemoglost že 1. julija 1925. Uvede se sedaj končno s 1. septembrom 1937.

Vprašanje je sedaj, kakšne bodo te podpore?

Zakon določa, da prejema star ali onemogel delavec, če je bil deset let zavarovan (od dveh let dalje), osemkratni znesek vplačanega letnega zneska, če je bil deset let član ali več, pa dvanaestkratni znesek letno vplačanega prispevka.

Po sedanjih mezdah razredih bi star ali onemogel delavec prejemal:

Mezdni razr.	Mesečna renta	
	pod 10 let	nad 10 let
1.	43.20	64.80
2.	57.60	86.40
3.	69.—	103.50
4.	83.40	125.10
5.	100.80	151.30
6.	121.—	184.30
7.	144.—	216.—
8.	172.80	259.20
9.	207.30	311.20
10.	244.80	367.20
11.	282.80	432.—
12.	345.—	518.50

Železnice so aktivne, le uslužbenci izkazujejo izgubo

Mezdne razmere na železnica so pri nas jako slabe. Dejansko so pa železnice precej aktivne. Zlasti so aktivne v dravski, savski in subotški direkciji. V celotnem proračunu ima prometno ministrstvo 91,370.000 Din deficita. Toda deficit se ne nanaša na železnice. Razen tega donaja železni 440 milijonov dinarjev, ampak na rečno in pomorsko plovitbo.

Železnice so aktivne za 146 milijonov dinarjev brez zneska 208 milijonov, ki je določen za gradbo novih železnic. Razen tega donaja železnici vozarinska taksa najmanj 294 milijonov dinarjev. Od vsega dobička železnic se porabi za ministrstva, rečno in pomorsko plovitbo in gradbo železnic 237.4 milijone, država pa še dobi 202 milijona.

Razumljivo je, da je promet javna zadeva in da so v prometu tudi pasivne železnice, ki jih je treba vzdrževati.

V tem primeru je neprimerno, da se dobiček železnic preveč porablja v druge namene, namesto, da bi se porabljal za izboljšanje socialnega položaja nameščencev in izboljšanje prometnih pomočkov, to je železniškega parka in novih železnic.

Razno

Morala. »Slovenec« obširno poroča o kazenski pravdi pred celjskim malim senatom, v kateri je bilo obsojenih deset ljudi, ki so v raznih tožbah 47krat krivoma prisegli. Obtoženci so iz Št. Vida pri Groblnem. Kaj so pravzaprav zakrivali ti obtoženci? Razpasla se je navada, da so si ljudje izposojali večje zneske denarja ali kupovali blago. Dolga pa niso vrnila in blaga ne plačali. Ko jih je stranka tožila za posojeni denar ali za prodano blago, so najeli po dve ali tri priče, ki so potrdile s prisego, da je dolg vrnjen ali blago plačano. Sodišče je seveda tožence oprostil in stroške za obravnavo je moral plačati tožitelj, ne da bi dobil dolg povrnjen. Izdala in razkrila je vso stvar neka ženska, ker jo je pekla vest. Pričevanje teh najetih ljudi je bilo tako precizno, da je moglo sodišče samo v enem primeru odrediti verodostojnost prič ter obsoditi toženca na plačilo dolga.

Proti trčenju ladij na morju, v megli, je iznašel angleški inženjer F. D. Aldridge napravo, ki na 23 morskih milj razdalje pokaže vse trde predmete ob katere bi ladija lahko zadela. Baje bo služila naprava tudi letalom med letenjem čez gorske grebene.

Proizvajanje kovin — državni monopol v Nemčiji. Ministrski predsednik Göring je proglasil proizvajanje kovin v Nemčiji za državni monopol. V to svrhu bo ustanovljena posebna akcijska družba, ki bo upravljala ta monopol. Akcijska družba bo

Širite naš list!

MALI OGLASI

Naši čitatelji kupujejo najcenejše pri naših inserentih!

Priporoča se

SPECERJSKA TRGOVINA

Delavski dom I.L.I.O.I.

Maribor, Frankopanova ulica 1.

FRANC REICHER, MARIBOR

Tržanka c. 18, se priporoča cenj. občinstvu za izdelavo oblek za gospode in dame po najnižjih dnevnih cenah. Hitra in solidna izdelava, Bogata izbira modnega blaga.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarne v Mariboru. Telefon št. 2324